

Stand van Zaken

Projectgroep Aardbevingen

September, 2014

College en raad

- Voorbereiding Beantwoording raadvragen van 6 februari 2013; 26 feb 2013
- Voorbereiding Beantwoording vragen ex art 42/verzoek interpellatiedebat 14 januari 2014 {B&W 28 januari 2014, 5p}
- Voorbereiding Beantwoording Motie gaswinning en aardbeving 29 januari 2014; 5 februari 2014
- Indienen zienswijze op ontwerp gaswinningsbesluit
- Voortgangsrapportage dossier aardbevingen {B&W 18 mrt 2014, 5f}
- Brief Voortgangsrapportage {raad, xx mrt 2014, xx}
- Voortgangsrapportage dossier aardbevingen {B&W 8 april 2014 5t}
- Claimbrief gemeente Groningen, 26 juni
- *Claimbrief project zuidelijke ringweg?*
- Terugkoppeling gesprek met minister Kamp van 8 juli {B&W 19 augustus 2014, 3°}
- Intake motie 38, kwetsbare gebouwen, 25 juni 2014
- Ambitiedocument de groene loper {B&W 5d 2 september 2014}

Acties:

- eind van jaar weer voortgangsrapportage naar college en raad,
- reactie op Nota van Antwoord voorbereiden,
- claim richting NAM voorbereiden.

Stuurgroep

Kerngroep ondersteunt stuurgroep (voorbereiding, annotaties, verslaglegging, inhoudelijke input). Belangrijke activiteiten:

- Vanaf 12 mei wekelijks stuurgroep met burgemeester, wethouder, gemeentesecretaris. Vanaf 23 juni schuift veiligheidsregio maandelijks aan.
- Op 23 april en 8 juli hebben bestuurlijk overleggen plaatsgevonden tussen burgemeester en wethouder met ministerie.
- Vanaf 12 mei? zit burgemeester Vreeman bij burgemeestersoverleg (9+1) als voorbereiding op het overleg aan de dialoogtafel.
- Bestuurlijk overleg provincie 15 april

Actie:

- overlegfrequentie naar behoefte aanpassen,
- bestuurlijk overleg met minister in september verwacht (na uitkomen NPR!!)
- taken voortzetten
- inwerken nieuwe burgemeester?

Overleg burgemeester Ten Boer

Kerngroep ondersteunt overleg bgm (voorbereiding, annotaties, verslaglegging, inhoudelijke input).

- Vanaf 18 augustus 2014 maandelijks overleg met burgemeester en beleidsregisseur (5.1.2e).
- Vanaf 12 mei verzorgen wij annotatie voor burgemeestersoverleg als voorbereiding op het overleg aan de dialoogtafel

Actie:

- overlegfrequentie en taken voortzetten.

Intern

Circa 10 presentaties gaswinning en aardbevingen

Vanaf 11 februari maandelijks overleg projectgroep

Diverse overleggen stakeholders: NAM, Veiligheidsregio, provincie, Deltares, EZ, EPI centrum, Meerstad,

Acties:

- op stapel staan nog twee presentaties;
- projectgroepfrequentie voortzetten,
- overleggen stakeholders naar behoefte
- opzetten kennisplatform overheden

Onderzoeken

- Studie naar de impact van geïnduceerde aardbevingen (concept) [26-03-2014, royalthaskoningDHV]
- Seismische scan school (concept) [28 augustus ABTwassenaar], in overleg met NAM
- Onderzoek 16 exemplarische gebouwen; in offertestadium, in overleg met NAM
- De Groene Loper [lexnova]

Overigen

Begeleidingscie Meet en Monitoringsplan (via dialoogtafel)

Bijdrage op verzoek van provincie notitie over consequenties van NEN-interimadvies

Naam deelproject	: Informatievoorziening aardbevingsbestendig bouwen
------------------	--

Doel:

De afdeling VTH&G wil graag de aanvragers van (ver)bouwplannen (via een aanvraag omgevingsvergunning of een voorbehandeling t.b.v. een (ver)bouwplan) informeren om aardbevingbestendig te bouwen. Hiervoor willen we een folder ontwikkelen, die bijgevoegd kan worden bij de ontvangstbevestigingen van aanvragen omgevingsvergunning.

Voortgang:

De folder is eind mei/begin juni 2014 gemaakt en gedrukt. Het wordt meegestuurd bij aanvragen van met name nieuwbouwplannen. Ook aan de balie van het Loket Bouwen en Wonen (van de afdeling VTH&G) ligt de folder.

Op dit moment is er bij de balie van het Loket Bouwen en Wonen nog weinig vraag naar de folder en naar aardbevingsbestendig bouwen. Ook telefonisch, per e-mail zijn er nauwelijks vragen geweest de afgelopen maanden.

Naam deelproject	: Versterken kennis
------------------	----------------------------

Doel:

Om de risico's voor de gemeente Groningen in kaart te brengen is er behoefte aan een uitbreiding van kennis in de eigen organisatie (met name de afdeling VTH&G en het IGG). Dit om antwoorden te kunnen geven op opkomende vragen rondom de gevolgen van het aardbevingsrisico en hiernaast om burgers goed te kunnen informeren en vragen te kunnen beantwoorden.

Het gaat in eerste instantie om de kennis in huis te hebben over aardbevingsbestendig bouwen (niet alleen m.b.t. bouwwerken, maar ook ten aanzien van grondkerende constructies en buisleidingen, welke allenmaal opgenomen zijn in de Eurocode 8)

Concrete doelen zijn een training "Ontwerpen gebouwen op aardbevingen", een opleiding Eurocode 8 en een kennisuitwisseling met partijen als het adviesbureau Arup.

Voortgang:

Op 30 juni, 1 en 3 juli is er een training "Ontwerpen gebouwen op aardbevingen" geweest, waarbij onder andere de constructeurs van de afdeling VTH&G, een constructeur van het IGG en 2 teamleiders aanwezig zijn geweest.

Voor de cursus Eurocode 8 was het de bedoeling om de Nederlandse Praktijk Richtlijn (NPR 9998) af te wachten, zodat deze ook bij de cursus meegenomen had kunnen worden. Een NEN-commissie werkt aan het opstellen van deze voorlopige NPR. De definitieve NPR zal naar verwachting pas over enkele jaren beschikbaar zijn. Echter deze voorlopige NPR lijkt er op korte termijn niet te komen.

Op 15 september is er een afspraak tussen VTH&G en het IGG. Dan zal besproken worden hoe we dit verder oppakken. Mogelijk zullen de constructeurs van beide afdelingen dit jaar nog een cursus Eurocode 8 gaan volgen.

Naam deelproject	: Opbouwen kennis(centrum) bij de afdeling VTH&G
------------------	---

Doel:

Naast het volgen van opleidingen om theoretische kennis op te bouwen, is het ook van belang om de vele rapporten, die verschenen zijn en die nog zullen verschijnen, adequaat door te nemen en praktische kennis op te doen. Dit vergt erg veel tijd en moet gedaan worden door specialisten. Daarnaast zal ook met specialisten, zoals die van het bureau Arup, kennis uitgewisseld moeten worden.

Zonder de materie gedegen te onderzoeken is het niet mogelijk om kennis op te bouwen op dit voor ons relatief onbekend werkveld.

Het idee was om een constructeur aan te trekken, zodat de kennisopbouw kon plaatsvinden.

Voortgang:

Nog weinig concrete voortgang, behalve dat er al het nodige over gesproken en nagedacht is. Een dilemma is hoe dit onderwerp het beste vorm gegeven kan worden. Vanuit het werkveld van VTH&G is er nog weinig tot geen vraag naar dit onderwerp.

Begin juni is er een werkbezoek aan het Alfa-college (die het EPI-centrum geïnitieerd hebben) gebracht om kennis en ervaringen uit te wisselen over het onderwerp kennisopbouw m.b.t. aardbevingen, aardbevingsbestendig bouwen.

Op 15 september is er een afspraak tussen VTH&G en het IGG. Dan zal besproken worden hoe we dit gezamenlijk zouden willen oppakken.

Op dinsdag 23 september is er overleg met de Omgevingsdienst Groningen, waarbij dit onderwerp één van de agendapunten vormt. Daarnaast vindt er op donderdag 25 september een werkbezoek bij de DEAL-organisatie plaats. Ook daar zal het een agendapunt zijn, naast het uitwisselen van de kennis en ervaringen.

Daarna proberen we zo concreet mogelijk aan te geven hoe we verder willen met dit deelproject.

Wat er bij Meerstad de afgelopen maanden gebeurd is:

- Wij geven alleen grond uit en bouwen niet zelf, maar wij informeren wel steeds onze bouwers en ontwikkelaars over de ontwikkelingen in de regelgeving en adviseren hen daar rekening mee te houden in hun bouwplannen. BAM heeft plannen enigszins aangepast en heeft daarover ook gecommuniceerd met de kopers. Het project is bijna uitverkocht. Overige ontwikkelaars/aannemers kunnen dit nu meteen in planontwikkeling meenemen. Echter er leeft nog veel onduidelijkheid over de voorwaarden, regelgeving en mogelijke vergoedingen. Eind september hebben wij met 5.1.2e (NAM) een afspraak om na te gaan of we specifiek voor onze ontwikkelaars/aannemers en particuliere bouwers nog iets aan voorlichting moeten of kunnen doen.
- Wij checken bij civiele kunstwerken (voorzover dat gaat) of e.e.a. aardbevingsbestendig is en zullen dat bij nieuwe projecten uiteraard blijven doen. Resultaat tot nu toe: geen aanpassingen nodig. In algemene zin wel afhankelijk van de kwaliteit van de dijk langs het Eemskanaal. Over wat daaraan gebeurd hebben we verder geen info.

Waar lopen we tegenaan? Maatregelen in woningbouw zullen kostenverhogend gaan werken; als dat gevolgen heeft voor de grondprijs drukt dat het opbrengend vermogen van Meerstad

Zie voor vragen waar we tegenaan lopen bij NPR etc. de info van 5.1.2e (jou in cc toegezonden).

Wat hebben we nodig van jullie: antenne voor nieuwe kennis en ontwikkelingen; lobby bij provincie/rijk voor verruiming nieuwbouwregeling

- Overzicht schademeldingen en toegekende meldingen op kaart gemeente; doel inzicht proberen te krijgen in patronen; NAM gevraagd om actuele data in plaats daarvan afgelopen voorjaar een kaart gekregen, zou geactualiseerd moeten worden;
- Aanmelding gebouwsensoren in Groningen en Ten Boer, iom een aantal corporaties in de stad en andere instellingen is in samenspraak met de NAM een gebundelde voordracht voor adressen/gebouwen gedaan, daarvan zijn in de eerste ronde voor “meest voorkomende bouwtypen in de regio” een klein aantal grondgebonden woningen gekozen, daar is kort geleden het stadhuis aan toegevoegd, we hebben de wens bij de NAM nog open staan om daar een dwarsdoorsnede van hogere wooncomplexen, gebouwen met kwetsbare gebruikers, torens, scholen ed. aan toe te voegen in de volgende ronde;
- De voortdurende “zorg” dat alle regelingen (bijvoorbeeld de waardedalingregeling) volwaardig voor de stad van toepassing worden, dit ter bescherming van onze woningmarkt ten opzichte van de regio;
- Bevingsbestendige bouwen: welke informatie (communicatief en technisch) kunnen we geven ten behoeve van nieuwbouw en nieuwe ontwikkelingen bijvoorbeeld voor Reitdiep, Ten Boer (Meerstad heeft zelf iets geregeld met oa. de ontwikkelaars); raakvlak met mogelijkheden stimuleringsfonds nieuwbouw en ontwikkelingen rond Eurocode8, NPR en Interim advies.

Dit is volgens mij voor nu ongeveer de hoofdlijn. Door alle betrokken beleidsvelden heen speelt natuurlijk onze gemeenschappelijke aandacht/ zorg voor veiligheid en preventie.

Update

Wat is er gebeurd de laatste maanden

Startgesprek met 5.1.2e gehouden, op haar verzoek ingelezen in de dossiers, samenvatting gemaakt van de problematiek en de bevindingen met betrekking tot de aardbevingen, ingelezen over aansprakelijkheid in relatie tot de Mijnbouwwet, overleg met 5.1.2e (vervolg moet nog gaan lopen), verslag van de bijeenkomst met De Haan Advocaten gemaakt en aangevuld met juridische aspecten, oriëntatie op de mogelijkheden van planschade.

Wat speelt er op dit moment en de komende tijd?

Dat is afhankelijk van wat de projectgroep/politiek besluit: wel of geen invloed uitoefenen op de fracties in de tweede kamer voorafgaand aan het debat dat binnenkort plaatsvindt, wel of niet aanschuiven aan de Dialoogtafel, vooral waar het gaat om schadeclaims, wel of niet koersen op vermindering van de aardgaswinning.

Dit heeft gevolgen voor de mate waarin je schade kunt claimen en kansen op succes (=veel geld; zie bijvoorbeeld Deltares: inschatting 25 miljard de komende 35 jaar nodig rond Woerden voor alleen verzakking; NO-Groningen krijgt 50 miljoen per jaar voor aardbevingen; Woerden e.o. brengen dat in de krant), op het mobiliseren van de publieke opinie en op de inzet van onze organisatie op verzoeken om schadevergoeding en bijdragen in compenserende maatregelen.

Waar loop ik tegenaan/ heb ik nodig?

Antwoorden over de koers die we moeten varen en een duidelijke procedure voor werkzaamheden die van mij worden verwacht, bv. het fiat van 5.1.2e (?) voorafgaand aan werkzaamheden.

Communicatie - 5.1.2e

De zomerperiode is het (relatief) rustig geweest aan het aardbevings-front.

Er waren slechts enkele lichte aardbevingen waar maatschappelijk bescheiden kennis van is genomen.

Vanuit de verschillende stadswijken is geen georganiseerde activiteit waar te nemen.

Het KCC geeft aan dat het ook daar geen storm loopt: weinig telefoontjes van burgers over aardbevingen.

Communicatief een rustige periode dus: we houden vinger desondanks nadrukkelijk aan de pols, en onderhouden contacten met collega's Veiligheidsregio, Provincie en andere partijen/betrokkenen.

Betrokkenen (organisaties, pers, ambtenaren, en ook burgers) weten inmiddels dat er links en rechts volop wordt onderzocht, gerekend en voorbereidingen tot organisatie worden getroffen. Zo beschouwd was het een andere – veel minder hectische - periode dan begin dit jaar toen de onduidelijkheid op tal van onderdelen veel groter was. Inmiddels weten we – ondanks de onduidelijkheden die er nog volop zijn - hoe de hazen lopen, waar de aandacht naar toe moet, hoe de plannings zijn, wat de verhouding is met de regio, MinEZ en de NAM enzovoort. De

5.2

Wat opvalt is de stroperigheid in plannings zoals die vanuit MinEZ en NAM in zijn algemeenheid richting regio worden gepresenteerd. Veel duurt langer dan aangekondigd, beargumenteerd met redenen als we moeten nog meer onderzoeken, onderzoeken duren langer etc. Heeft ontegenzeggelijk ook met financiën te maken. Tegelijkertijd constateren we toch ook meer aandacht vanuit MinEZ en NAM voor Stadsdeelsituatie, zij het in een soort status aparte want we horen in tal van opzichten duidelijk niet tot het kerngebied. Desondanks zijn we wel steeds meer in beeld, wat positief is. Onderlinge coördinatie en afstemming, bijvoorbeeld wat betreft bouwkundig onderzoek en aanbidding van ambtelijke ondersteuning, verlopen steeds beter. Doel is om als gemeente Groningen dan ook om bilaterale afspraken te maken met MinEZ en NAM.

5.2

Het maatschappelijk gevoel en de sfeer in de stad (de media spelen daar hun eigen rol in) kunnen veranderen naarmate er meer en zwaardere bevingen plaatsvinden dichterbij de stad. De praktijk leert vooralsnog dat er niet echt reden is om daar nu van uit te gaan. Mocht dat de komende tijd wel het geval zijn, en is sprake van aanmerkelijk meer en grotere schadegevallen, dan zal er in samenwerking met Veiligheidsregio, Stadsdeelcoördinatie en evt. andere organisaties snel en daadkrachtig richting buurt worden gecommuniceerd (d.m.v. bijv. brieven, sociale media, informatiebijeenkomsten e.d.).

De komende tijd zal er vanuit Den Haag een reactie komen op de talloze zienswijzen, die veel publiciteit zal opeisen. Ook de aangekondigde NPR-richtlijn zal tot de nodige media-aandacht en tot vragen vanuit de (bouwende) samenleving leiden. De gemeente Groningen zal rondom die publiciteit waarschijnlijk ook om een reactie worden gevraagd. Onduidelijk is hoe

de lokale communicatie rondom de NPR-richtlijn vorm zal krijgen. Voorlopig is het dus afwachten daaromtrent.

Tot slot, de kernboodschap: De gemeente Groningen ligt aan de rand van het aardbevingsgebied en heeft zodoende in beperkte mate te maken met de gevolgen van aardbevingen. We volgen alle ontwikkelingen nadrukkelijk, zijn kritisch, nemen initiatieven en doen het nodige eigen onderzoek, en werken steeds beter samen met alle betrokken instanties.

Wat is er gebeurd de laatste maanden?

Februari – samenvatting van relevante landelijke documenten gemaakt en toegezonden aan projectgroep, adviezen nav concept Incident Bestrijdingplan Aardbevingen en risicoanalyses.

Maart/april: Format Aardbevingenanalyse diverse thema's ingevuld tav Veiligheid.

Input voor zienswijze en inventarisatie kwetsbare gebouwen

Gedurende de hele periode tot op heden:

Doorsturen van relevante informatie vanuit Veiligheidsregio (zoals risicokaart), andere gemeenten in Groningen en opleidingsinstituten.

Meedenken op gebieden van (sociale) veiligheid, gezondheid en bodem met leden projectgroep. Verbinding met GGD / GHOR.

Wat speelt er op dit moment en de komende tijd?

Definitief besluit winningsplan komt en daar moeten we ook met elkaar kijken wat dat voor consequenties zou kunnen hebben.

Commissie speciale gevallen, die zicht buigt over individuele gevallen met bevingsschade en psychische schade, krijgt meer aanvragen binnen (GHOR is secretaris)

Besluitvorming inrichting Uitvoeringsorganisatie -> herstellen, versterken en verbeteren roept vragen op vanuit getroffen burgers regiogemeenten waar we van kunnen leren in voorbereiding stad.

Nieuwe raadsleden stad en provincie worden binnenkort bezocht door GGD/GHOR, bij gemeenten in aardbevingsgebied wordt uitleg gegeven over betrokkenheid sociale teams en commissie Speciale Gevallen. Ook wordt gehoord waaraan behoefte is vanuit gemeenten.

Kanaliseren onrust, informeren bewoners regio.

Waar loop je tegenaan?

Soms kan er veel tegelijk spelen. Is afhankelijk wat er vanuit de rijksoverheid of NAM naar buiten wordt gebracht en of er een beving is en onrust veroorzaakt wordt. Alles wordt beoordeeld vanuit veiligheid, gezondheid en effect op de burger (sociale onrust)

Wat heb je nodig van ons/ de organisatie?

Niet iets specifiek op dit moment. Belangrijk om elkaar bij de hand te houden.

Overig/ etc.

Ik was destijds toegevoegd vanuit Openbare Orde en Veiligheid van de Concernstaf. Vanaf 1 september heeft **5.1.2e** een functie gekregen bij dit organisatieonderdeel.

Op zich wil ik wel blijven bijdragen. Dan meer vanuit kennis, regio, gezondheid en veiligheid.

Wat is er gebeurd de laatste maanden?

1. IGG zit in de projectgroep aardbevingen en volgen de ontwikkelingen.
2. Binnen het IGG hebben we een projectteam “Bodembeheer Aardbevingen” geformeerd.
Uren boeken we onder codenummer 810835, ieder projectteamlid houdt zelf een staat bij van activiteiten en besteedde uren (zie de 2 bijlagen als voorbeeld).
  - a. Wij verzamelen en leveren kennis over de aardbevingsproblematiek en de gevolgen daarvan voor bestaande en nieuw te bouwen infrastructurele bouwwerken.
  - b. 5.1.2e (adviseur), 5.1.2e (constructeurs) hebben een “starters-cursus” aardbevingsbestendig bouwen (beetje Eurocode 8) gevolgd (samen met de club van 5.1.2e).
Erg technisch, dus vooral een vervolg nodig voor onze constructeurs.
  - c. 5.1.2e hebben zich opgegeven voor de post HBO opleiding “aardbevingen en diepe ondergrond” van de Hanze Hogeschool, die in september 2014 zal starten.
3. We hebben een lijst opgesteld van soorten infrastructurele bouwwerken, bovengrond en ondergronds (heeft 5.1.2e ontvangen), waarvan wij denken dat het goed is om de constructieberekeningen van deze bouwwerken na te lopen en de bouwwerken te beoordelen of en in welke mate deze “aardbeving-bestendig” zijn.
Vooralsnog nemen we geen concrete maatregelen met betrekking tot de bestaande wegen, kunstwerken en ondergrondse infrastructuur. We wachten eerst verdere onderzoeksresultaten af.

- Wat speelt er op dit moment en de komende tijd?

1. Binnenkort willen we in ons projectteam IGG kijken in hoeverre we bij nieuwe infrastructurele bouwwerken aardbevingsbestendige randvoorwaarden moeten gaan voorschrijven / meenemen en welke gevolgen dit kan hebben voor het betreffende project (ruimste zin van het woord, dus technisch, constructief, maar ook financieel, e.d.).
Zullen projectgroep op de hoogte houden.
2. In het project Sontwegtracé wordt momenteel gekeken naar de gevolgen van de aardbevingen voor de Sontbrug.
3. Ook willen we bekijken of het nodig is om een dergelijke controle berekening uit te voeren voor bestaande bouwwerken (bovengronds, maar ook ondergronds, denk daarbij bijvoorbeeld aan de kwetsbaarheid van belangrijke rioolpersleidingen e.d.). Een en ander in aanvulling op het onderzoek dat de projectgroep al heeft lopen of binnenkort laat uitvoeren.
4. Zullen vanuit het projectteam IGG ook intern bij de medewerkers van de afdeling de aardbevingsproblematiek (dan vooral nieuwe bouwwerken) uit gaan dragen.

- **Waar loop je tegenaan / wat zie je?**

1. De onderlinge samenhang tussen de overheden in de provincie Groningen.
2. Geen zicht op kennis, inzet en actie door andere partijen (woningbouwverenigingen, ziekenhuizen en risico bedrijven). Delen kennis en belangen.

- **Wat heb je nodig van ons/ de organisatie?**

1. Op dit moment duidelijkheid over de verdeling van de infrastructurele bouwwerken t.a.v. de onderzoeken naar gevolgen, zeg maar een beetje de onderlinge samenhang tussen de overheden in de provincie Groningen. Wie doet wat?
Wat doet het Rijk, de Provincie, waterschappen of wat doen anderen gemeenten t.a.v. het doorrekenen van diverse bouwwerken en wat blijft er dan over waar we als Gemeente Groningen (IGG) dan naar kunnen gaan kijken (om geen zaken dubbel te doen).
Er zou nog een afstemming komen met Rijk, Provincie, waterschappen, anderen?
2. Resultaten / uitkomsten van de monitoring (om slag te maken naar de toekomst).

SPOEDACTIE I.V.M. AARDBEVINGSPROBLEMATIEK

Mail [5.1.2e] woensdag 3 september

Vanmorgen hebben [5.1.2e] en ik overlegd met het ministerie EZ (als vervolg op gesprek met Kamp). We hebben afgesproken dat wij hen een overzicht sturen van nieuwbouwaantallen in Meerstad en aan projecten in de stad. En ook voor welke projecten al de gevolgen zijn doorgerekend. Dit is van belang voor het gesprek over compensatie.

Zouden jullie dit z.s.m. kunnen maken. Ik wil graag het vooraf in de stuurgroep hebben. Die is volgende week woensdag. Dus als het lukt a.s. maandag naar mij en [5.1.2e]

Mail [5.1.2e] aan projectmanagers, donderdag 4 september

Graag een overzicht van jullie projecten waar als gevolg van de aardbevingen schade kan ontstaan. Het gaat daarbij niet alleen om projecten waar wij zelf opdrachtgever zijn, maar ook om de projecten van derden. Verder graag aangeven of/ en zo ja welke acties er al zijn uitgezet m.b.t het doorrekenen van de constructies van onze 'eigen' projecten (conform de recente richtlijnen) plus zo mogelijk de belangrijkste conclusies die daaruit al kunnen worden getrokken. Dit laatste verzoek is al eerder gedaan en in het projectmanagersoverleg van afgelopen maandag opnieuw aan de orde gesteld. Graag per omgaande, maar uiterlijk vrijdagmiddag een reactie zodat we a.s. maandag een totaaloverzicht kunnen aanleveren. Info s.v.p. verzenden naar [5.1.2e] met een c.c. naar mij. Ik reken op jullie medewerking.

Antwoorden

[5.1.2e]

Entrance – meer kosten 9 ton + 2000 euro per dag aan bouwvertraging (nu al 95 dagen)
Energy academy gebouw – onderzoek door RUG loopt
Heijmans – doet niks met de aangeleverde info..... dus geen doorrekening
Sontbrug – uitkomsten doorrekening volgt 10 september

[5.1.2e]

[5.1.2e] hebben zoals in het projectmanagementoverleg is afgesproken de initiatiefnemers op het Europapark Creedo, Noorderpoort, Engelse Kamp, M205 (= Hete Kolen), CPO erop gewezen dat er nieuwe bouwvoorschriften en richtlijnen zullen gelden voor het bouwen. We hebben hen geadviseerd om de meerkosten voor het voldoen aan deze richtlijnen te scheiden van de oorspronkelijke berekening. We hebben hen aangeraden om voor de meerkosten een claim te leggen bij de NAM. Toekomstige initiatiefnemers en ontwikkelaars zullen we eveneens informeren over de aardbevingsconsequenties voor het bouwen en de mogelijkheid om voor de meerkosten een claim te leggen bij de NAM.

[5.1.2e]

Ik heb voor het Forum de vraag neergelegd bij ABT (constructeur). Zij berekenen op basis van de conceptnorm de gevoeligheid van het gebouw voor aardbevingssschade. Binnenkort verwacht ik een terugkoppeling.

5.1.2e

Naam	Woningeenheden	Start bouw (ovb)
OHZ Herontwikkeling vml UMCG D-centrum	148	2015
OHZ ontwikkellocatie Brezan	niet bekend	niet bekend
OHZ 'Oude Taxicentrale'	179	2015
OHZ 'Biemanslocatie'	194	2015
OHZ E1	32	2018
OHZ Paradijsvogelstraat	98	2018
OHZ Stadswerf	80	niet bekend
OHZ Locatie C	186	niet bekend
OHZ Berlagehof	124	2014-2015
OHZ Locatie B Kuub Nijhuis	50	2015
OHZ locatie A	niet bekend	nvt
OHZ Antillenstraat	11	2014
OHZ Struisvogelstraat	35	2021
OHZ Zuidzijde	60	2022
OHZ Locatie Kooi	32	2014/2015
De Meeuwen: AM Bam	90	2016
Totaal	1319	

Infrastructuur

Paddepoelsterbrug: opdrachtgever Rijk

GK Brug: opdrachtgever Rijk

evt. Brug Oosterhamrikzone: opdrg. Gem.

Bornholmstraat Bauhaus info

5.1.2e

5.1.2e

En ik heb Aprisco hierover geïnformeerd ivm de bouw van Bauhaus, Hanzehogeschool ivm de uitbreiding van het Prins Claus Conservatorium aan de Veemarktstraat en Jorcom ivm de bouw van 72 woningen op de Tuinlandlocatie aan de Cuypersweg.

Ook toekomstige initiatiefnemers zal ik hierover informeren.

5.1.2e

Ten aanzien van de zuidelijke ringweg. Het ministerie van I&M heeft in het kader van een quick scan van grote projecten in het Noorden ook de ZRG door laten lichten door Deltares. Het schijnt dat het rapport bijna gereed is, en dan het beeld is dat het mee gaat vallen. Niettemin willen provincie en gemeente voor het tekenen van het Tracebesluit (29/9) en Realisatieovereenkomst met de minister de verantwoordelijkheid voor meerkosten bij de NAM neerleggen per brief. Volgende week verwacht ik een uitspraak over de verzending van deze brief.

Reitdiepzone:

Strukton: afgehandeld, bouwer nog niet bekend): vastgesteld BP. Evt aanpassingen moeten via bouwvergunning

ACM: 300/400 appartementen, verwachte start bouw 2016/2018

GEMbeton: 300/400 appartementen, verwachte start bouw 2016/2017

Tuin inde stadlocatie: 20 woningen, verwachte start bouw 2015/2016

Woldring: in ontwikkeling: 350 appartementen, verwachte start bouw 2015/2016

Helpermaar ontwikkeling: ongeveer 200 woningen de komende 6/8 jaar.

Verder bouwt de provincie m.b.t. Oostelijke ringweg viaducten en Noordzeebrug (brug en viaducten). het meeste is al gebouwd; alle bouwvergunningen zijn afgegeven.

Oosterhoogebrug: nieuwe winkel (2019), nieuwe school (2017), evt woningen
Wij zullen de partijen informeren

in het verleden heb ik al eens twee aardbevingsprojecten doorgegeven; de tunnel patjewoldsweg en de hov as. Beide hebben aangegeven er rekening mee te houden. Een ander project is Berlagehof; daar weet ik het niet van. Ik probeer nog contact met hen op te nemen.

5.1.2e

Aan : 5.1.2e

Van : 5.1.2e

Datum : 05-09-2014

Onderwerp Gevolgen:gaswinning NAM op project Geothermie Zernike

---

Doorrekening extra kosten van de aardwarmtebron Zernike, veroorzaakt door aardgaswinning door de NAM. Doorgerekend door WEP (Well Engineering Partners) Hoogeveen en Ekwadraat Leeuwarden.

Begroting kosten:

1) Extra investering boring:

- Extra geologisch onderzoek: € 50.000,-
- Inventarisatie van mogelijke effecten van door gaswinning geïnduceerde aardbevingen in Groningen op geothermische putten: € 10.000,-
- Extra well engineering: € 50.000,-
- Extra kosten boren: € 1.400.000,-
  - Diepere (langere) productie- en injectietubing;
  - Zwaardere ESP, met hoger vermogen;
  - Aanpassing in boortraject voor verticale ESP plaatsing op ca. 2.500 m
- **Totaal:** € **1.510.000**

2) Aardbeving bestendige aanleg aardwarmte doublet:

- Gebruik van hoogwaardige cement om scheurvorming in de segmentering te voorkomen: € 200.000,-
- Seismograaf en geofoons installeren om mogelijke trillingen te meten en te monitoren: € 100.000,-
- Flexibele afdichtingen maken € 190.000,-
- Zorgen voor een goede grondwaterbescherming: € 50.000,-
- **Totaal:** € **540.000,-**

3) Extra exploitatiekosten per jaar:

- Meer elektriciteitskosten door hoger vermogen ESP- pomp: € 400.000,-
- Hogere onderhoudskosten(o.a. vervanging ESP): € 100.000,-
- Monitoringskosten € 20.000,-
- **Totaal:** € **520.000,-**

Hiervan uitgaande zijn de extra investeringskosten (CAPEX) € 2.050.000,- hoger.

De extra exploitatiekosten (OPEX) over 15 jaar zijn dan € 7.800.000,-.

Voor een periode van 30 jaar (levensduur aardwarmte-dubbel) zijn de extra exploitatiekosten (OPEX) dan € 15.600.000,-

5.1.2e

Groningen Spoorzone:

Projectonderdelen (betreft geschatte investeringen, dus niet alleen bouwkosten), exclusief meerkosten aardbevingen:

- Ondergrondse fietstunnel: € 12 mln oplevering 2019
- Ondergrondse fietsenstalling: € 8 mln oplevering 2019
- Ondergrondse bustunnel: € 30 mln , oplevering 2019
- Ondergrondse reizigerstunnel : € 25 mln, oplevering 2019

Daarnaast:

- Gebiedsontsluiting zuidzijde: schatting 30 tot 40 mln (afhankelijk van te kiezen oplossing), oplevering 2022
- Vastgoed zuidzijde stationsgebied: pm, oplevering 2022 - 20228

Herewegviaduct:

- Investering tbv verlenging levensduur (spoor kruisend + hellingbanen): 1,3 mln, uitvoering 2015/2016

Impact aardebevingen voor deze onderdelen nog niet onderzocht.

Zal komende periode plaatsvinden, beoogd wordt febr/mrt realisatiebesluit, dan zullen meerkosten doorgerekend moeten zijn.

5.1.2e

Reitdiep 3-4

Woningbouwlocatie (uitleg) totaal ruim 300-400 woningen. Def. aantal afhankelijk van gewenste woningtypes. Start bouw eind 2015, opleveringstempo is vooralsnog geraamd op 40-60 woningen per jaar (van 2016 tot ca. 2022 afhankelijk marktontwikkelingen)

Ontwerpfase moet nog starten.

Toekomstige initiatiefnemers en ontwikkelaars zullen worden geïnformeerd over de aardbevingsconsequenties voor het bouwen en de mogelijkheid om voor de meerkosten een claim te leggen bij de NAM. Extra kosten nog niet bekend.

5.1.2e

Projecten die binnenkort gerealiseerd worden:

Ebbingekwartier:

- Blok 8, 350 kamers tbv hotel en 35 beleggers huurwoningen start bouw volgend jaar
- Blok 4b, 13 woningen, bouw reeds gestart, oplevering volgend jaar jan/febr
- Blok 9, school ca 3500 m2 bvo, 12 woningen, start bouw eind 2016
- Blok 13, 40 st woningen, start bouw eind 2006
- Blok 6b, 18 woningen , start bouw eind 2015

De Velden:

- Blijf v m'n lijfhuis en beschermd wonen (25 st), start bouw begin 2015
- 35 woningen, start bouw eind 2015/begin 2016

Groningen

- Huize Patrimonium (vervangende nieuwbouw), bouw start binnenkort
- Paddepoel Zuid Oost (Bessemoerstraat grotendeel al gerealiseerd en nieuwbouw i.h.k. - wijkvernieuwing vertraagd als gevolg van de huidige woningmarkt)
- Zonnelaan (ca. 270 eenheden jongerenhuisvesting), geplande start bouw eind 2014
- (tijdelijke) bouwwerken Suikerunieterrein

Ten Boer

- Centrumplan, 8 woningen (in verkoop) en mogelijk initiatief Woon-zorgcomplex.
- Dijkshorn, (bedrijven en woonlocatie), plannen voor 12 woningen, vervolg ontwikkeling traag / stagneert
- Woldwijk (uitleggebied woningbouw, vanaf 2015/16 ca. 16 woningen p/j tot 2030)

Update aardbevingen en WOZ-waarde
Wat is er gebeurd de laatste maanden?
De afgelopen periode zijn de laatste bezwaarschriften tegen de WOZ-waarde 2014 afgehandeld (de beschikkingen met de WOZ-waarde 2014 zijn in januari 2014 verstuurd). Het aantal bezwaarschriften waarin gesteld wordt dat de WOZ-waarde te hoog is vastgesteld vanwege aardbevingsschade is relatief laag. Op een totaal aantal van bijna 1.000 bezwaarschriften is in slechts 40 gevallen het argument 'aardbevingsschade' opgevoerd. Van die 40 aardbevingsschade gerelateerde bezwaarschriften zijn er 6 gehonoreerd. In die gevallen was er sprake van fysieke schade. Kortom aardbevingen en WOZ-waarde is voor wat Groningen betreft nog geen issue.
Wat speelt er op dit moment en de komende tijd?
Van alle woningen en bedrijven in de stad wordt momenteel de WOZ-waarde voor 2015 vastgesteld. Eind januari 2015 worden de beschikkingen met de WOZ-waarde voor 2015 verstuurd. Daartegen kan bezwaar gemaakt worden. We verwachten voor 2015 geen grote stijging van het aantal aardbevingsschade gerelateerde bezwaarschriften.
Waar loop je tegenaan?
-
Wat heb je nodig van ons/ de organisatie?
-
Overig/etc.
-